

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ

МАЛКИЯТ ОРАЧ

chitanka.info

Живяло някога едно момче — сиромашко чедо. То си нямало баща, имало само майка, която с голям труд и пот на челото изкарвала пари колкото за хляб. Момчето ходело на училище. В торбичката си носело една пукната плоча, а буквар нямало. Когато се родило туй сиромашко дете, неговата заможна кръстница му подарила едно женско теле. Минали седем години, телето пораснало, станало крава, но излязла безплодна.

Веднъж момчето се върнало от училище насълзено.

— Защо плачеш, маминото? — попитала майката.

— Мъчно ми е — отвърнало момчето, — моите другари си имат буквари, знаят вече да четат, а пък аз нямам. Дай ми пари да си купя!

— Нямам, чедо — отвърнала майката, — всичката ми надежда беше в тази пуста крава. Аз се надявах, че когато кравата порасне и се отели, ще доя всяка заран и вечер по едно менче мляко, ще продавам млякото и ще вземам добри пари. А то какво стана: кравата излезе яловица! Няма откъде да взема пукната пара. Не ми стига умът къде ще се денем утре, когато падне дълбокият сняг. Ами кравата какво ще яде? Нито сено имаме, нито слама. Я, чедо, закарай кравата в гората! Намери едно по-дебело дърво и я вържи под него. Дано мине някой вълк и я изяде, че да ни отърве от нея.

Момчето било послушно и не прекършило майчината си воля.

Подкарало кравата, закарало я вдън гората, вързало я под едно дърво и се върнало. Щом слязло в селото, край дървото минала една бабичка — знахарка, която ходела по гората и се грижела за птичките и за другите горски гадини. Тя отвързала кравата и си я прибрала в колибата.

Момчето, както вървяло по пътя към село, видяло на земята едно врабче със счупено краче. Малкото птиче се влачело в коловоза, потрепвало с крилца, но не можело да литне.

„Какво ще стане с туй клето пиленце, помислило си момчето, ако мине някоя кола? Колелата ще го смажат“.

Навело се момчето, взело врабчето внимателно и го мушнало в пазвата си. Като се върнало вкъщи, разказало на майка си какво е направило с кравата, и показало врабчето.

— Хвърли го на котката! — викнала майка му.

— Не, мамо, ще го храня с трошици, додето му оздравее крачето и додето му пораснат перца на оскубаното крило. Тогава ще го пусна.

Взело една вехта кошница, постлало я със суха тревица и сложило вътре врабчето. Всеки ден му давало шепа трохи и водичка в паничка. А когато вкъщи нямало хляб за майката и детето — и врабчето гладувало.

Тъй минала зимата. Врабчето оздравяло. Почнало да подскача. През един топъл пролетен ден то излетяло навън през отворения прозорец и отишло в гората право при знахарката. Кацнало на рамото ѝ. Бабичката тъкмо решила със златен гребен две малки пъргави теленца.

— Къде беше през зимата, бабина душице? — попитала старицата.

Врабчето почнало да чирика: еди-къде си бях.

— Ами — попитало то накрая — тези теленца на кого са?

— Те са на оная крава, дето лежи пред колибата.

— Откъде е дошла?

— Найдох я вързана под едно дърво. Дойде ми на ум, че може някой вълк да я изяде, затуй я прибрах тук, додето я подири стопанинът ѝ. Но до ден-днешен никой не дойде да я прибере. През зимата я храних с горски треви и шума. На Връбница тя отели тези две чудни телета.

Врабчето пръпнало над теленцата и почнало да ги гъделичка с крилцата си, а те навирили опашки и заподскачали. Кравата гледала и теленцата, и врабчето с овлажнели очи. Не можела да им се нарадва.

В туй време момчето рекло на майка си:

— Мамо, ще ида в гората да видя какво е станало с кравата. Мъчно ми е за нея.

— Иди, щом като ти е толкова домъчняло! — склонила майката.

Отишло момчето в гората. Цял ден дирило кравата, но не я намерило. Замръкнало в горските дебри. Уплашило се от тъмнината и се загубило. По едно време видяло, че някъде между дърветата мъждука светлина. Затекло се към нея. Стигнало и що да види — колиба, пред колибата двор, в двора лежи неговата крава, а до нея две теленца.

— Бабо, излез бърже — зачирикало врабчето, — пристигнал е моят спасител.

— Какъв спасител? — попитала бабата.

— Абе момчето, дето ме намери в коловоза.

Бабата посрещнала момчето, нагостила го с попара, постлала му да спи в колибата и заранта го събудила рано.

— Иди — рекла му тя — на пазара! Откарай кравата и теленцата. Кравата продай, а теленцата не давай. С парите си купи желязна кола и желязно рало. Впрегни теленцата, те са малки, но са много яки и ще теглят колата.

Както поръчала бабичката, тъй направило момчето. Върнало се вкъщи с желязната кола и ралото на колата. А теленцата вървели безгрижно по пътя, сякаш на колата нямало желязно рало, а била кацнала муха.

Тъкмо когато влязло в двора и разпрегнало теленцата, чуло селския глашатай:

— Слушайте, хора селяни — викал глашатаят, — царят има една нива, която ражда просо, зърното му чисто злато. Ако се наеме някой да изоре царската нива за един ден, додето залезе слънцето, царят ще му даде каквото поиска, ако не смогне до залез да я изоре — царският палач ще му вземе главата!

На другата сутрин момчето впрегнало теленцата си и потеглило.

— Къде? — попитала го майка му.

— Отивам да изора царската нива.

— Не ходи, чедо, теленцата са малки, не можеш изора нивата, царската земя е корава като камък. А царят е зъл човек. Той нарочно мами хората, за да ги погубва.

— Не бой се, мамо, на мене пък ралото ми е желязно — рекло момчето и заминало.

Щом стигнало на нивата, то смъкнало от колата желязното рало и впрегнало телетата. Почнало да оре. Заредили се бразда подир бразда. По едно време се задал и самият цар.

— Какво правиш тука, момче? — викнал той отдалеч.

— Нивата ора! — отговорило момчето.

— Я да се махаш от тук. Тая работа не е нито за тебе, нито за твоите слаби теленца!

— Ще видиш — отвърнало момчето и подкарало теленцата.

А желязното рало пращяло и цепело коравата земя. Теленцата вървели леко и весело махали опашки. Момчето си свирукало. По-голямата част от нивата изорало. Останала само една леха. Царят си прехапал устните — видял, че момчето ще изоре нивата. Веднага

изпратил една магьосница да омагьоса момчето. Магьосницата отишла на нивата и спряла малкия орач.

— Постой, бабиното момче, хайде почини си малко! Я виж колко високо е слънцето, останала ти е само една леха, има време да я изореш. Седни да ти разкажа една приказка.

Момчето спряло теленцата и седнало в браздата. То много обичало приказките. Магьосницата почнала да разказва. Додето разправяла, неусетно поръсила със сънен прах очите на момчето и то заспало. Като го приспала, си отишла.

А слънцето слизало все по-надолу. Дошло време да залезе. Тогава едното теленце рекло на другарчето си:

— Слънцето вече захожда, а ние още не сме довършили нивата. Ще загине нашият стопанин. Какво да правим?

— Какво ли? — отговорило другото теленце. — Аз ще ида на оная планина, ще замахна с рог, ще ударя слънцето, ще го върна на пладне, а ти събуди момчето.

Счупили жеглите малките теленца и първото поело към планината, а второто почнало да ближе ръката на заспалото момче. Момчето се пробудило и погледнало към слънцето. Изтръпнало от страх, като видяло, че слънцето клони на залез. Но тъкмо в туй време теленцето, което се било изкачило на планината, ударило с малкия си рог слънцето и то се върнало пак на пладне. След туй юначното теленце слязло долу на нивата.

Момчето скочило, впрегнало отново теленцата, изорало последната леха и отишло в царския дворец. Попитало злия цар:

— Царю, държиш ли на думата си?

— Искай — отвърнал разтреперан от яд царят, — каквото поискаш, ще ти го дам!

— Искам — отговорило хитрото момче — да напуснеш своя трон и да се махнеш, а каквото роди нивата — то ще бъде за целия народ, защото земята не е твоя, тя е народна земя.

Царят пожълтял от гняв, но нямало що да прави, слязъл от трона и заминал към пустата гора Тилилейска, а момчето отишло при най-добрия ковач и му поръчало да изкове стоманен сърп, за да бъде пожъната народната нива със златните класове.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.